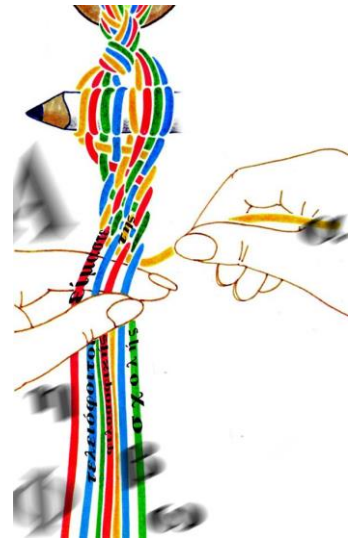

ΣΥΝΟΧΗ - ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Συνοχή → ΜΟΡΦΗ

- Είναι η εξωτερική σύνδεση των νοημάτων μιας παραγράφου με τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων.
- Είναι η γλωσσική σύνδεση των μερών του κειμένου με τη χρήση ειδικών-μεταβατικών λέξεων.
- Αφορά τη μορφή της σύνδεσης των νοημάτων μεταξύ τους, όχι το περιεχόμενο.

Η συνοχή του κειμένου εξασφαλίζεται με:

1. **διαρθρωτικές λέξεις** ή φράσεις * - επιδοτική σύνδεση (Δεν / όχι μόνο... αλλά και...)
2. **επανάληψη** μιας λέξης ή φράσης που προηγήθηκε ή συνώνυμης
3. **χρήση αντωνυμιών**
4. **παράλειψη** μια λέξης επειδή εννοείται εύκολα από τα προηγούμενα
5. **ερωταπόκριση** (τίθεται δηλαδή ένα ερώτημα και δίνεται μετά η απάντηση)
6. οργάνωση του λόγου στον άξονα του **χρόνου** ή του **χώρου**
7. **διατήρηση ενιαίου ύφους** στο λόγο.

* Με τις **διαρθρωτικές λέξεις** δηλώνεται :

1. **αίτιο - αποτέλεσμα ή αιτιολόγηση**: επειδή, γιατί, διότι, έτσι, γι' αυτό τον λόγο, εξαιτίας κτλ.
2. **αντίθεση - εναντίωση**: αλλά, όμως, ωστόσο, από την άλλη πλευρά, αντιθέτως, τουναντίον κτλ.
3. **χρονική σχέση**: ύστερα, προηγουμένως, εντωμεταξύ, ταυτόχρονα, παράλληλα, συνακόλουθα κτλ.
4. **όρος - προϋπόθεση**: αν, εκτός αν, σε περίπτωση που, μόνο όταν, μόνο αν κτλ.
5. **επεξήγηση**: με άλλα λόγια, δηλαδή, για να γίνω πιο σαφής, πιο συγκεκριμένα, με αυτό ακριβώς εννοώ κτλ.
6. **έμφαση**: είναι άξιο λόγου, θα ήθελα να τονίσω, θέλω δε να επιστήσω την προσοχή σας κτλ.
7. **παράδειγμα**: π.χ, λ.χ, για παράδειγμα, χαρακτηριστική περίπτωση κτλ.
8. **απαρίθμηση επιχειρημάτων**: πρώτον, δεύτερον, τρίτον, καταρχάς, αρχικά κτλ.
9. **προσθήκη πληροφορίας**: επιπλέον, επίσης, ακόμα, παράλληλα, επιπρόσθετα κτλ
10. **η διάρθρωση του κειμένου**: το άρθρο / ομιλία χωρίζεται σε δύο μέρη: Το πρώτο, το δεύτερο...
11. **συμπέρασμα, συγκεφαλαίωση**: Τελικά, συνεπώς, έτσι, συμπερασματικά, συνοψίζοντας, ολοκληρώνοντας καταλήγοντας, συγκεφαλαιώνοντας, επιλογικά, εν κατακλείδι κτλ.

Συνεκτικότητα → ΝΟΗΜΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

- Είναι η εσωτερική **σύνδεση των νοημάτων** που αφορά το περιεχόμενο.
- Αφορά στις **νοηματικές σχέσεις** που αναπτύσσονται ανάμεσα στις περιόδους μιας παραγράφου ή ανάμεσα στις παραγράφους ενός κειμένου (π.χ. **αίτιο-αποτέλεσμα, σύγκριση, αντίθεση, προϋπόθεση, εναντίωση, αίτια ενός προβλήματος-λύσεις (ή προτάσεις για τη λύση) του προβλήματος κ.ά**)
- Είναι η **λογική συνάφεια** των μερών, η **λογική ακολουθία** των σκέψεων.
- Η συνεκτικότητα εξασφαλίζεται από την ύπαρξη **ενότητας** και **αλληλουχίας**.

✓ **Ενότητα** είναι η νοηματική συνάφεια ανάμεσα σε **κύριες** και **δευτερεύουσες ιδέες** του κειμένου.

✓ **Αλληλουχία** είναι η **σύνδεση μερών** (πρόλογος - κύριο μέρος - επίλογος) και η **λογική διάταξη** ιδεών, η **αποφυγή πιασγυρισμάτων ή νοητικών αλμάτων - κενών**.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Παρατακτική σύνδεση: Ισοδύναμες προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους με παρατακτικούς συνδέσμους δηλ. κύρια με κύρια ή δευτερεύουσα με δευτερεύουσες. **Παρατακτικοί σύνδεσμοι** είναι:

1. οι συμπλεκτικοί (και, κι, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ)
2. οι αντιθετικοί (αλλά, όμως, παρά, ωστόσο, ενώ, αν και, μολονότι, μόνο)
3. οι διαζευκτικοί (ή, είτε –είτε)
4. οι συμπερασματικοί (λοιπόν, ώστε, άρα, επομένως, που)

Υποτακτική σύνδεση: Είναι η σύνδεση των δευτερευουσών προτάσεων με την κύρια ή την δευτερεύουσα που εξαρτούν το νόημά τους. Η σύνδεση γίνεται με **υποτακτικούς συνδέσμους** (ότι, να, μήπως, επειδή, για να, ώστε, αν, όταν, που κτλ.), **αναφορικές ή ερωτηματικές αντωνυμίες & αναφορικά ή ερωτηματικά επιρρήματα** που εισάγουν δευτερεύουσες (εξαρτημένες) προτάσεις.

✓ Παρατήρηση:

Η χρήση **διαδοχικής υπόταξης** φανερώνει σύνθετη σκέψη, πυκνό λόγιο ύφος και υψηλό μορφωτικό επίπεδο.

Η **κατάχρηση** της όμως κάνει το κείμενο βαρύ ή δυσνόητο και φανερώνει **διάθεση επίδειξης και ρητορισμό**.

Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή – συνεκτικότητα στις ακόλουθες παραγράφους;

1) Ένα άλλο πρόβλημα στη γλώσσα είναι η μαζική εισβολή ξένων λέξεων κι εκφράσεων, ως λογική συνέπεια της γλωσσομάθειας των νέων σήμερα, της πληροφορικής επανάστασης, της τεχνολογίας των επικοινωνιών, αλλά και της νεανικής pop κουλτούρας, πέρα από τη γνωστή ξеноμανία του Έλληνα για λόγους επίδειξης. Το πρόβλημα όμως δεν είναι μόνο ότι οι νέοι προτιμούν να χρησιμοποιούν ξένες λέξεις κι εκφράσεις, της Αγγλικής κυρίως, όσο ότι προτιμούν να γράφουν ελληνικά με λατινικούς χαρακτήρες, δημιουργώντας έτσι την παραγλώσσα των greeklish. Το πρόβλημα αυτό ξεκίνησε αρχικά αθώα με την αποστολή μηνυμάτων στα κινητά, τη χρήση του Facebook και το chat, αλλά ξέφυγε από τα όρια της εφηβικής ή νεανικής μόδας και “τρέλας της εποχής” κι έγινε συνήθεια στο γραπτό λόγο ακόμα και των μεγαλύτερων.
(από το θέμα: "Το πρόβλημα της γλώσσας")

2) Η επαναφορά της θανατικής ποινής θα συνιστούσε έσχατη πλάνη. Γιατί η θανατική ποινή είναι ηθικά και πολιτισμικά απαράδεκτη, πρακτικά περιττή, ως ατελέσφορη και δημοκρατικά ανεπίτρεπτη και επικίνδυνη. Η θανάτωση ενός ανθρώπου δεν μπορεί ηθικά και λογικά να συνιστά ποινή στο πλαίσιο του σύγχρονου Ποινικού Δικαίου. Διότι το Δίκαιο αυτό, με βάση τις ηθικοκοινωνικές μας αντιλήψεις πρέπει να αυτοπεριορίζεται και με τις κυρώσεις του να επιδιώκει την επίτευξη κοινωνικών στόχων. Για ένα τέτοιο Ποινικό Δίκαιο η επιβολή ποινής αποτελεί αποκλειστικά κοινωνική και γι' αυτό εγκόσμια υπόθεση. Μια ποινή συνεπώς, που αφαιρεί τη ζωή, παύει να είναι κοινωνικό εγκόσμιο μέτρο και συνιστά ανεπίτρεπτη για την κοινωνική φύση του Δικαίου ανάμιξη του σε ξένο προς αυτό χώρο, συγκεκριμένα εμπλοκή του στον χώρο του μεταφυσικού ερωτήματος για το νόημα της ανθρώπινης ζωής και του θανάτου.

(Γεώργιος Αλέξανδρος Μαγκάκης)

3) Στην εφηβεία εμφανίζονται και τα πρώτα προβλήματα, που διακόπτουν την ανεμελιά και την αθωότητα των πρώτων παιδικών χρόνων. Τα προβλήματα αυτά σχετίζονται κυρίως με το περιβάλλον των εφήβων ή απορρέουν κι από την ίδια τους τη φύση, που αλλάζει αισθητά όχι μόνο τη μορφή και το σώμα τους, αλλά και τη συμπεριφορά τους. Οι περισσότεροι έφηβοι βιώνουν έντονα τις αλλαγές αυτές που συντελούνται μέσα τους, νιώθουν αμηχανία ή ντροπή και φόβο απόρριψης, ιδίως από τη συνάντησή τους με το άλλο φύλο. Αυτή η σχέση με το άλλο φύλο είναι καθοριστικής σημασίας για την ωρίμανση των εφήβων, γιατί συνειδητοποιούν καλύτερα τον δικό τους ρόλο και διαμορφώνουν έτσι την προσωπικότητά τους. Αυτή όμως η επιβεβαίωση δια των άλλων, η προσπάθεια να είναι ξεχωριστοί, αρεστοί και αποδεκτοί τους δημιουργεί άγχος κι ανασφάλεια ή ακόμα μελαγχολική διάθεση και τάσεις αυτοαπόρριψης. Αυτά τα ψυχολογικά προβλήματα τους αποδιοργανώνουν τη ζωή και τους αποσπούν από τα μαθήματά τους ή την οικογένειά τους. Έτσι εξηγείται η υποτονικότητά τους, η απροθυμία τους γενικά και η τάση απομόνωσης. Ο έφηβος κλείνεται στον εαυτό του, γιατί νιώθει πιο έντονα “ενοχές” ή τον φόβο της αποτυχίας στη ζωή του.

(από το θέμα: "Παιδιά - έφηβοι - νέοι")

4) Ένα λάθος που κάνουμε συνήθως όταν μιλάμε για την ισότητα των φύλων, είναι ότι εκφράζουμε την άποψη μας με βάση το φύλο που εκπροσωπούμε, σαν να το υπερασπιζόμαστε από κάποια επιθετική προσβολή από το άλλο φύλο. Έτσι μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα τη διαιώνιση των στερεοτύπων περί "ισχυρού" και "ασθενούς" φύλου, γιατί ο καθένας μας περιχαράκωνεται στα φυσικά χαρίσματα και τα προνόμια του φύλου του, που θεωρεί δεδομένα ή αυτονόητα και υπερασπίζεται ιδεοληπτικά τη θέση του, αδυνατώντας να δει και την άλλη πλευρά. Η θέση μας δηλαδή εξαρτάται από το φύλο μας και θα ήταν διαφορετική αν το φύλο μας ήταν διαφορετικό. Ένα ακόμη λάθος στο θέμα της ισότητας των φύλων είναι ότι περιορίζουμε τη συζήτηση στη σχέση συμβίωσης του άνδρα με τη γυναίκα στο σπίτι και μιλάμε για συζύγους ή συντρόφους έστω, αγνοώντας την υπόλοιπη κοινωνική ζωή ή πολιτική πραγματικότητα, που είναι διαφορετική ή περισσότερο σημαντική και δεν εξαρτάται ασφαλώς από τη σχέση μεμονωμένων ανθρώπων. Επομένως η ισότητα των φύλων αφορά την κοινωνική ισότητα των ανθρώπων και όχι τη σχέση δύο ανθρώπων μόνο. (από το θέμα: "Ισότητα των φύλων. Ένας αληθινός μύθος")

5) Η ιμπεριαλιστική πολιτική των μεγάλων δυνάμεων τους σύγχρονου κόσμου, όπως είναι οι Η.Π.Α και στο παρελθόν η Πρώην Σοβιετική Ένωση, είναι απειλητικό φαινόμενο για πολιτικά αδύναμα κράτη και για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Την επιθετικότητα των μεγάλων δυνάμεων την πληρώνουν με αίμα εκατομμύρια άνθρωποι και ιδίως άμαχος πληθυσμός. Αυτό βέβαια συνιστά κατάφορη παραβίαση των δικαιωμάτων των λαών αυτών που σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να υπερασπιστούν τα κεκτημένα για τον υπόλοιπο κόσμο δικαιώματα. Η απόκρουση λοιπόν της ιμπεριαλιστικής αυτής πολιτικής δεν θα πρέπει να αφορά μόνο το κράτος που βάλλεται, αλλά να θεωρείται σοβαρό πλήγμα κατά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να εγείρει την αντίδραση όλου του δημοκρατικού κόσμου.

6) Στη σημερινή εποχή τα δεδομένα αλλάζουν με ταχύτατους ρυθμούς. Σήμερα κυριαρχεί η ταχύτητα των τεχνολογικών εξελίξεων και ο βομβαρδισμός της πληροφόρησης. Οι ρυθμοί ζωής έχουν καταστήσει να είναι ανυπόφοροι για τον μέσο άνθρωπο και αυτό δεν δείχνει να έχει άμεση προοπτική βελτίωσης. Τον κρατούν δέσμιος...